

BOEKBESPREKING

P. van der Lijn. Het keienboek, mineralen, gesteenten en fossielen in Nederland. 4e druk. Prijs f 18,50. Uitg. N.V. W.J. Thieme en Cie., Zutphen.

Het is wel een gebeurtenis van belang voor de schrijver, dat hij de vierde druk van zijn bekende werk nog zelf heeft kunnen verzorgen. (Zijn portret is voor in het boek afgedrukt). Zij, die hem kennen, weten immers wel, dat hij op het ogenblik zijn 88e verjaardag reeds een half jaar geleden heeft gevierd en dan al het werk te ondernemen, dat verbonden is aan het herzien en persklaar maken van een nieuwe druk, is een prestatie waarvoor ieder respect zal hebben. Dit getuigt van een sterke geest en een zeer goede gezondheid. De schrijver was altijd al onvermoeibaar en nog steeds heeft alles, wat op het gebied van de Nederlandse zwerfstenen en de geologie van ons land betrekking heeft, zijn volle belangstelling. Wij hopen, dat hij nog vele jaren vreugde aan zijn werk en liefhebberijen mag beleven.

Voor deze bespreking zijn natuurlijk ook nog even een paar van de voorgaande drukken ter vergelijking genomen, n.l. de eerste (1923) en de derde druk (1939). Het grondplan was er reeds dadelijk met de eerste druk en later is dit waar nodig iets gewijzigd en aangevuld. Dat blijkt wel door de inhoudsopgaven. De eerste druk is weliswaar reeds een boek van 260 blz. met 174 figuren, waarvan 23 foto's van zwerfstenen op kunstdrukpapier, de vierde druk omvat 362 blz. en het aantal foto's, dat op enkele uitzonderingen na van zwerfstenen werd gemaakt, is gestegen tot 112, terwijl daarnaast thans 306 tekstfiguren zijn opgenomen. Het lijkt mij een goed idee van de schrijver, dat deze keer de foto's van twee zeer bekende geologen 'n plaats in het boek hebben gekregen, n.l. van W.C.H. Staring en van Otto U. Torell. Vooral dat van Staring is hier nu zeer terecht opgenomen, omdat het ongeveer 100 jaar is geleden, dat diens belangrijke boek: De Bodem van Nederland (1856-1860) en geologische kaart van Nederland (1858) zijn verschenen. Een der andere foto's geeft een reproductie van een interessante ets van Lamsweerde met de overbrenging van de bekende Anersfoortse kei van de Stomperd naar Amersfoort in 1661, waaruit men ziet, hoe onze zwerfstenen ook voor de kunst van belang kunnen zijn.

Voor de determineertabellen is dezelfde indeling behouden, welke ook reeds in de vorige druk voorkomt. Daarbij heeft de schrijver wel eens moeilijkheden ondervonden, zoals blijkt doordat sommige gesteenten daarin een paar keren worden genoemd en in verschillende groepen. Zo vinden wij schriftgraniet onder de stollingsgesteenten vermeld en onder de omzettingsgesteenten en amandelsteen onder de stollingsgesteenten, de afzettingsgesteenten en bovendien nog in de rubriek van de gesteenten met holten of blazen. Er zijn meer voorbeelden op te noemen waaronder arkose en diabaas. Ik geloof echter niet, dat wij dit de schrijver erg moeten aanrekenen. Ten dele komt het doordat behalve de drie hoofdgroepen van gesteenten nog twee andere gekozen zijn, n.l. de gesteenten met holten en blazen en de zwarte gesteenten. Dat zijn zeer heterogene groepen, waarin allerlei soorten een toevallige plaats kunnen vinden, mede doordat deze groepen geheel kunstmatig zijn. Arkose behoort natuurlijk niet in de tabel van de stollingsgesteenten thuis, het is een bepaalde zandsteensoort.

Met zijn boeken, en daarbij wil ik hier ook nog even "Nederlandse zwerfstenen" van 1935 noemen, heeft de schrijver tal van personen aan zich verplicht, personen die vreugde vinden in de natuur en daarbij vooral in het zoeken en leren kennen van onze zwerfstenen en dat zijn er zo langzamerhand zeer velen geworden.

Het boek ziet er door de verzorgde druk en de vele figuren en platen zeer aantrekkelijk uit. Moge het evenals de vorige drukken zijn weg vinden en voor velen een betrouwbare gids blijken te zijn.

P. Kruizinga.

"A guide to Earth-history"

door Richard Carrington

(Uitg. Pelican Books. Prijs f 2,85)

Voor weinig geld een aardige inleiding in de paleontologie met aardige zwart-wit tekeningen en een 16-tal goede reproducties. Het boekje is in drieën verdeeld.

Dl. I. De plaats van de aarde in het heelal.

Dl. II. De historische paleontologie met behandeling van de klimatologische en geografische factoren en veranderingen in het aardoppervlak.

Dl. III. Een korte ontwikkelingsgeschiedenis van de mens.

Dl. II vormt de hoofdschotel (meer dan de helft van de 268 blz.)

De schrijver heeft ook veel aandacht gewijd aan de wijze, waarop de ontdekking van nieuwe fossiele wezens tot stand kwam. Voor de leek juist zo bemoedigend, te weten hoe andere leken bijdroegen tot de ontwikkeling der geologie. Ook besteedt hij aandacht aan de naamgeving, wat ook weer verhelderend werkt.

Ik heb het boekje met plezier gelezen en velen zullen dat nog doen of gedaan hebben.

Men zal het niet altijd met de schrijver eens zijn. Het boekje is sterk evolutionistisch van opzet en wel op Amerikaanse wijze, vandaar ook de driedeling, die enigszins mank gaat door de verdeling der stof: 65 blz. om de plaats van de aarde in het heelal te beschrijven. Ook het laatste hoofdstuk valt niet geheel te onderschrijven, maar het zet tot denken aan en dat is toch de bedoeling. Van groot nut kan de goede literatuurlijst zijn voor verdere studie, vooral als men zoekt naar moderne werken.

De schrijver blijkt volgens de biografie wel van vele markten thuis. Maar we kennen vele knappe journalisten. Denk aan namen als Wing Easton of Albert Lendres. Zij hebben vaak werk van waarde geleverd, omdat ze weer een terrein toegankelijk maakten voor de belangstellende leek.

Voor ieder, die de Engelse taal machtig is, een boekje om aan te schaffen.

A.G. K.